

Fakta om Kärnavfallsfonden 2016

Kärnavfallsfonden, c/o Kammarkollegiet
Box 2218, 103 15 Stockholm
Växel: 08-700 08 00
Fax: 08-20 38 81
e-post: karnavfallsfonden@kammarkollegiet.se
Internet: www.karnavfallsfonden.se
Organisationsnummer: 202100-4904

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kort om Kärnavfallsfonden 2016	2
Avkastning 1996 – 2016	3
Finansieringssystemet	5
Fondens utveckling.....	6
Kapitalets storlek	6
Fondkapitalets fördelning på avgiftsskyldiga.....	7
Inbetalningar till fonden 2016	7
Utbetalningar från fonden 2016	8
Kapitalförvaltning	9
Mål.....	9
Placeringsregler.....	9
Placeringar och avkastning.....	9
Marknadsutvecklingen.....	12
Kärnavfallsfondens styrelse och administration.....	13

Kort om Kärnavfallsfonden 2016

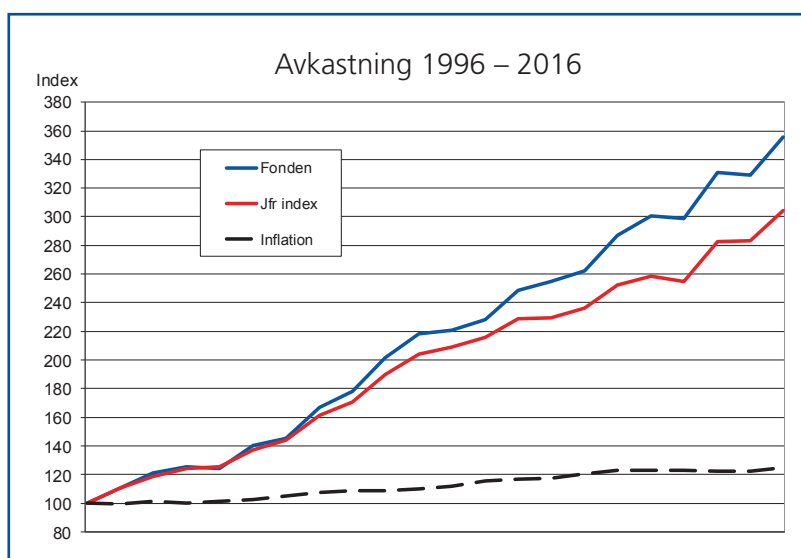
- Avkastningen var 5,8 procent, vilket var 0,8 procent högre än jämförelseindex. Eftersom inflationstakten var 1,7 procent blev den reala avkastningen 4,1 procent.
- Fondkapitalet ökade med 5 333 miljoner kronor och uppgick till 64 618 miljoner kronor vid årets slut.
- Förvaltningskostnaderna uppgick till 0,018 procent av fondkapitalet vid utgången av år 2016, varav 0,012 procentenheter avsåg kapitalförvaltning och 0,006 procentenheter avsåg myndighetsadministration.

Alla uppgifter i det följande grundas på att fondens placeringar värderas till verkligt värde (marknadsvärde).

Avkastning 1996 – 2016

I följande diagram visas utvecklingen av 100 kronor som betalades in till Kärnavfallsfonden den 1 januari 1996. Som jämförelse visas också hur 100 kronor utvecklats med jämförelseindexets avkastning och hur mycket som gått åt till att kompensera för inflationen under perioden.

- 100 kronor i Kärnavfallsfonden har växt till 356 kronor.
- 100 kronor som utvecklats som jämförelseindex har växt till 304 kronor.
- 25 kronor av avkastningen har gått åt till att kompensera för inflationen.

Följande tabell visar fondens avkastning och inflationen per år samt ett genomsnitt för hela perioden.

År	Nominell avkastning (%)	Jämförelseindex (%)	Aktiv avkastning (%)	Inflation (%)	Real avkastning (%)
1996	10,6	10,8	-0,2	0,1	10,5
1997	9,9	7,4	2,5	1,9	8,0
1998	3,3	4,7	-1,4	-0,6	3,9
1999	-0,8	-0,6	-0,2	1,2	-2,0
2000	12,9	9,8	3,1	1,4	11,5
2001	3,5	4,7	-1,2	2,9	0,6
2002	14,9	11,8	3,1	2,3	12,6
2003	6,7	5,8	0,9	1,4	5,3
2004	13,2	11,2	2,0	0,4	12,8
2005	8,2	7,5	0,7	0,9	7,3
2006	1,2	2,5	-1,3	1,6	-0,4
2007	3,3	3,3	0,0	3,5	-0,2
2008	8,9	6,0	2,9	0,9	8,0
2009	2,5	0,0	2,5	0,9	1,6
2010	3,0	3,0	0,0	2,3	0,7
2011	9,4	9,7	-0,3	2,3	7,1
2012	4,6	2,5	2,1	-0,1	4,7
2013	-0,6	-1,4	0,8	0,1	-0,7
2014	10,7	10,7	0,0	-0,3	11,0
2015	-0,5	0,4	-0,9	0,1	-0,6
2016	5,8	5,0	0,8	1,7	4,1
Genomsnitt per år¹⁾	6,1	5,4	0,7	1,2	4,9

¹⁾ Beräknat som det geometriska medelvärdet av de årliga värdena.

Den **nominella avkastningen** utgörs av summan av realiserade och orealiserade värdeförändringar i fondens placeringar samt mottagna räntor (inklusive inflationskompensation på reala placeringar).

Jämförelseindex har varit

70 % OMRX REAL, 15 % Stockholmsbörsens obligationsindex alla totalt och 15 %

Penningmarknadsindex 30 dagar fr.o.m. 1996-01-01 t.o.m. 2003-09-30

100 % OMRX REAL fr.o.m. 2003-10-01

30 % OMRX REAL och 70 % OMRX TBOND fr.o.m. 2009-01-01

30 % OMRX REAL, 50 % OMRX TBOND och 20 % OMRX MORT fr.o.m. 2009-06-01

30 % OMRX REAL, 35 % OMRX TBOND och 35 % OMRX MORT fr.o.m. 2009-08-01

30 % OMRX REAL och 70 % OMRX BOND fr.o.m. 2011-01-01

30 % OMRX REAL och 70 % OMRX TBOND fr.o.m. 2014-01-01

Index inkluderar reala och nominella statsobligationer.

Som mått på **inflationen** används SCB:s uppgifter om konsumentprisindex för december, 12-månadersförändring i procent (inflationstakt).

Den **aktiva avkastningen** mot index utgörs av den nominella avkastningen minskad med avkastningen för jämförelseindex och visar hur väl förvaltningen lyckats i förhållande till index.

Den **reala avkastningen** utgörs av den nominella avkastningen minskad med inflationen.

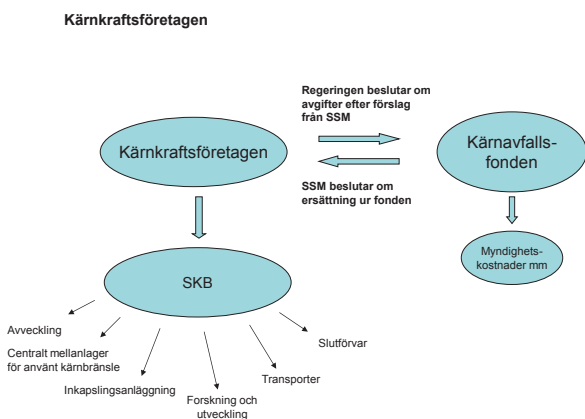
Finansieringssystemet

I början av 1980-talet beslutade riksdagen om en särskild finansiering av kostnaderna för att i framtiden på ett säkert sätt ta hand om det använda kärnbränslet och för att avveckla och riva kärnkraftsreaktorerna.

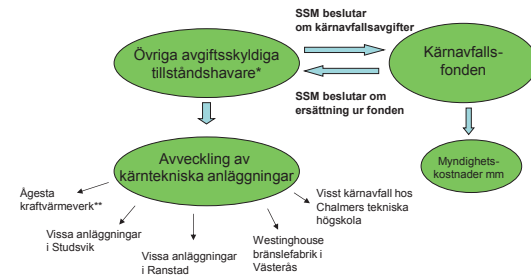
Enligt detta finansieringssystem betalar den som har tillstånd att inneha eller driva en kärnteknisk anläggning som ger eller har givit upphov till restprodukter en särskild avgift till staten. Avgiften tas ut med ett visst belopp per kWh levererad el från kärnkraftverken. Sedan 2008 kan avgiften också bestämmas som ett belopp i kronor, t.ex. för en avgiftsskyldig som inte längre levererar kärnkraftsenergi.

Avgifterna placerades under de första 14 åren på räntebärande konton i Riksbanken. Sedan år 1996 samlas de fonderade medlen i Kärnavfallsfonden, som är en statlig myndighet. Kärnavfallsfonden har en egen styrelse men inga anställda. Kammarkollegiet sköter på styrelsens uppdrag kansliuppgifter och kapitalförvaltning åt fonden. Regeringen beslutar om avgifternas storlek efter förslag av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). I vissa fall beslutar SSM om avgifterna. SSM och i vissa fall regeringen beslutar om utbetalningar från fonden. Kärnkraftsföretagen har bildat det gemensamt ägda bolaget Svensk kärnbränslehantering (SKB) för att ta hand om det radioaktiva avfallet.

Huvuddragen i finansieringssystemet åskådliggörs i följande figurer.

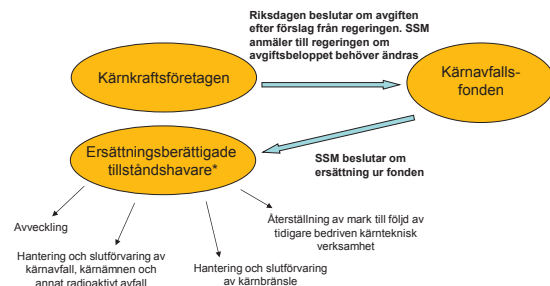

Övriga avgiftsskyldiga tillståndshavare

* Avser avgiftsskyldiga tillståndshavare som inte är reaktornnehavare
** Vattenfall AB är tillståndshavare

Avgifter enligt Studsvikslagen för att finansiera kostnader för det tidiga svenska kärnkraftsprogrammet

* Avser tillståndshavare till anläggningar som omfattas av Studsvikslagen. I nuläget är dessa AB SVAFÖ, Studsvik Nuclear AB, Vattenfall AB (avseende 50 % av Ågesta kraftvärmeverk), Ranstad Industricentrum AB, Uppsala Universitet och Cyclife Sweden AB.

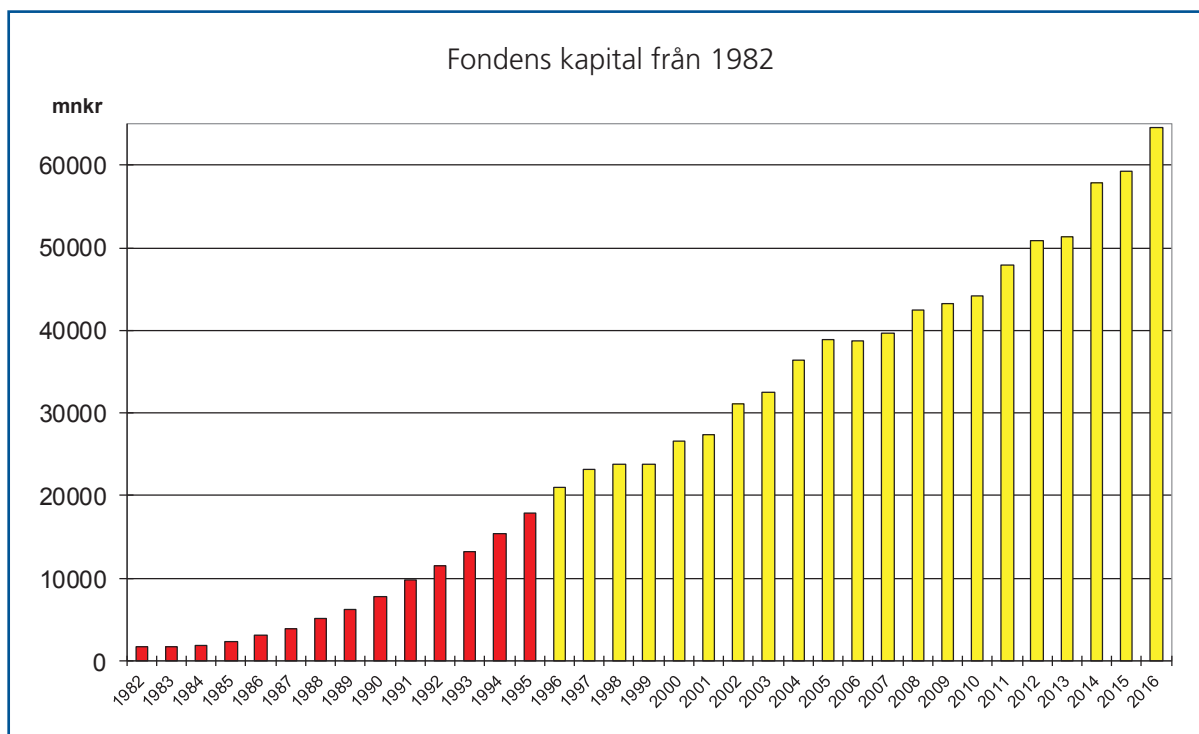
Det är respektive kärnkraftsföretag och annan avgiftsskyldig tillståndshavare som har det fulla ansvaret för alla sina kostnader även i det fall de fonderade avgiftsmedlen inte skulle räcka till. Den som är skyldig att betala kärnavfallsavgift ska därför ställa säkerhet till staten för de kostnader som avgiften ska täcka, men som inte täcks av de inbetalade och fonderade avgifterna.

Utgångspunkten för finansieringen av omhändertagandet av kärnavfall är att kärnkraftsindustrin ska stå för kostnaderna. Om det visar sig att en reaktorinnehavare inte kan betala, och fondmedel och säkerheter är otillräckliga, kommer ändå staten – och därmed skattebetalarna – att vara i sista hand ansvarig för att skjuta till medel. För denna risk har staten sedan den 1 januari 2008 rätt att ta ut en riskavgift från kärnkraftsföretagen. Regeringen har hittills inte beslutat om någon sådan riskavgift.

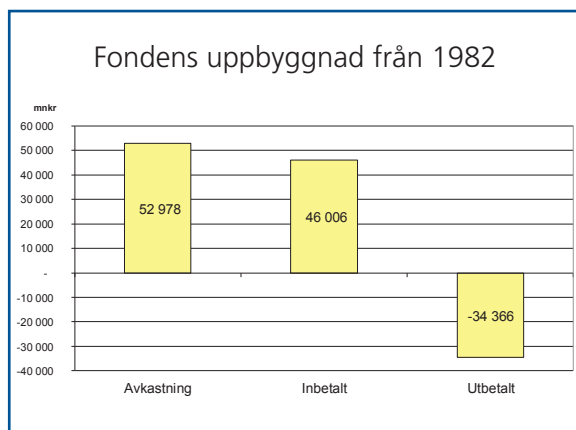
Fondens utveckling

Kapitalets storlek

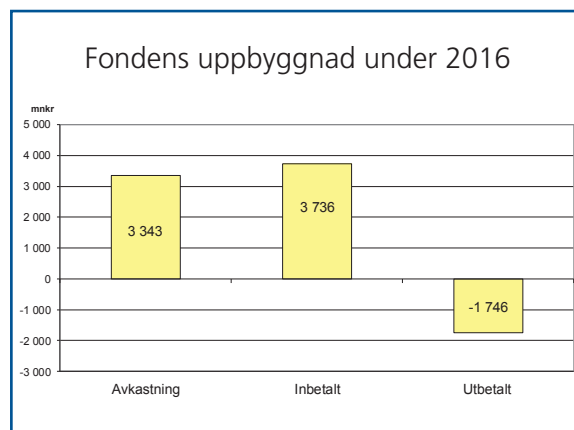
Kärnavfallsfonden började byggas upp under år 1982. Den nuvarande förvaltningsmodellen infördes 1996. I följande diagram visas storleken av fonden vid varje årsskifte sedan dess. De röda staplarna visar de år då avgifterna placerades på räntebärande konto i Riksbanken.

I följande figur visas hur den nuvarande fondstorleken byggts upp av ackumulerade inbetalningar, utbetalningar och avkastning sedan starten.

Under år 2016 ökade fondens värde med 5 333 miljoner kronor. I följande figur visas hur ökningen byggts upp av inbetalningar, utbetalningar inklusive fondens driftkostnader och avkastning under året.

Fondkapitalets fördelning på avgiftsskyldiga

Enligt lag ska den som har tillstånd att inneha eller driva en kärnteknisk anläggning som ger eller har gett upphov till restprodukter betala kärnavfallsavgift. De inbetalade avgiftsmedlen är örönmärkta för varje avgiftsskyldig och får användas bara för att täcka de kostnader som är hänförliga till just den inbetalaren.

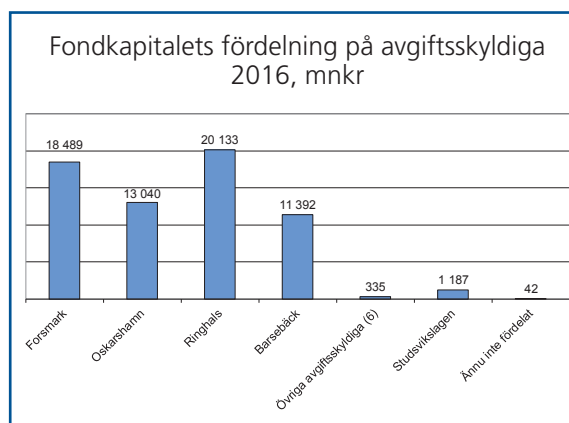
Före den 1 januari 2008 gällde avgiftsskyldigheten den som hade tillstånd att inneha eller driva en kärnkraftsreaktor och var begränsad till den tid som reaktorn är i drift. Avgiftsskyldiga reaktorinnehavare är Forsmarks Kraftgrupp AB, OKG AB (Oskarshamn) och Ringhals AB. Vidare är Barsebäck Kraft AB avgiftsskyldig tillståndshavare.

Sedan år 2010 betalar även fem övriga avgiftsskyldiga tillståndshavare in avgifter till fonden. De fem övriga avgiftsskyldiga är Chalmers Tekniska Högskola AB, Westinghouse Electric AB, Vattenfall AB Ågesta, Ranstad Mineral AB och Studsvik Nuclear AB. Från och med 1 juli 2016 är även Cyclife Sweden AB en av de övriga avgiftsskyldiga tillståndshavarna. Drygt 69 procent av Studsvik Nuclear AB:s fondandel har överförs till Cyclife.

I Kärnavfallsfonden förvaltas också avgifter som betalas in i enlighet med den s.k. Studsvikslagen. Till och med år 2017 ska de kärnkraftsproducerande företagen betala en särskild avgift för att finansiera avvecklingen av forskningsreaktorerna i Studsvik och vissa andra kostnader för det tidiga svenska kärnkraftsprogrammet.

Om de inbetalade avgifterna för en reaktorinnehavare eller annan avgiftsskyldig inte skulle räcka till för att täcka inbetalarens kostnader, får inte avgiftsmedel som betalats in av någon annan användas. Om det visar sig att det finns fonderade avgiftsmedel över för en avgiftsskyldig när alla kostnader som avser den avgiftsskyldiga har betalats, ska dessa överskjutande avgiftsmedel betalas tillbaka till inbetalaren. Återbetalningsskyldigheten gäller dock inte för s.k. Studsviksavgifter. Eventuellt överskjutande fonderade Studsviksavgifter tillfaller staten.

Fördelningen av fondkapitalet den 31 december 2016 visas i följande diagram.

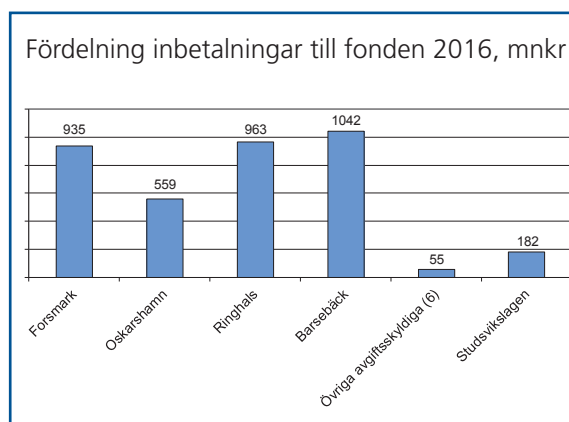

Metoden för att hålla reda på varje inbetalares andel av Kärnavfallsfonden är densamma som används i värdepappersfonder. Metoden beskrivs närmare i årsredovisningens resultatredovisning.

Inbetalningar till fonden 2016

Avgifterna för reaktorinnehavare beräknas i förhållande till den energi som levereras och fastställs som ett visst antal öre per levererad kWh. Sedan den 1 januari 2008 kan avgift även fastställas som ett visst belopp i kronor, t.ex. för en avgiftsskyldig som inte längre levererar kärnkraftsenergi eller är en s.k. övrig avgiftsskyldig. Avgiften differentieras för varje avgiftsskyldig och beräknas så att de sammanlagda avgifterna för varje avgiftsskyldig ska täcka just den betalarens sammanlagda kostnader. Avgifternas storlek finns angivna i den formella årsredovisningens resultatredovisning.

Under år 2016 uppgick avgiftsinbetalningarna till 3 736 miljoner kronor. Fördelningen framgår av följande diagram.

Utbetalningar från fonden 2016

Kärnavfallsavgiften ska användas för att täcka

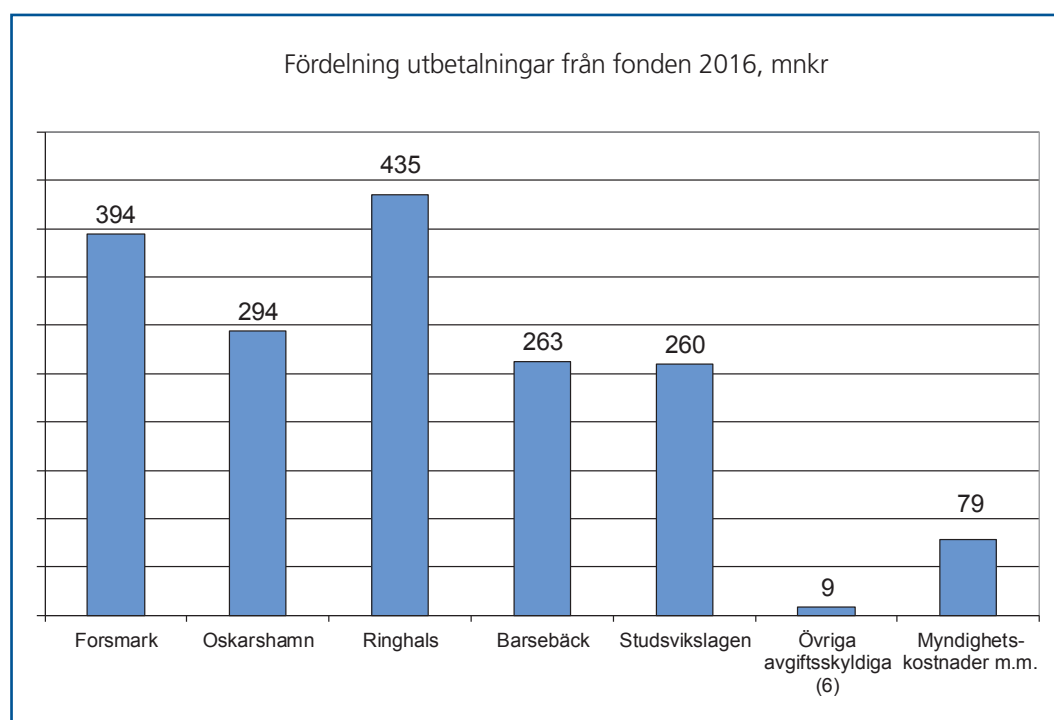
- tillståndshavarnas kostnader för en säker hantering och slutförvaring av restprodukter,
- tillståndshavarnas kostnader för en säker avveckling och rivning av kärntekniska anläggningar,
- tillståndshavarnas och statens kostnader för den forsknings- och utvecklingsverksamhet som behövs för en säker hantering och slutförvaring av restprodukter samt avveckling och rivning av anläggningar,
- statens kostnader för förvaltning av fondmedlen och prövning av frågor om avgifter, utbetalning av fondmedel m.m.,
- statens kostnader för tillsyn av avvecklingen och rivningen av kärntekniska anläggningar,
- statens kostnader för prövning av frågor om slutförvaring samt övervakning och kontroll av slutförvar,
- tillståndshavarnas, statens och kommunernas kostnader för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, samt
- kostnader för stöd till ideella föreningar för insatser i samband med frågor om lokalisering av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle.

Gemensamma kostnader, såsom myndighetskostnader m.m., fördelas mellan de avgiftsskyldiga.

Den särskilda Studsviksavgiften ska användas för att täcka kostnader för det tidiga svenska kärnkraftsprogrammet.

Under år 2016 uppgick utbetalningarna till 1 734 miljoner kronor.

Fördelningen framgår av följande diagram.

Kapitalförvaltning

Mål

Enligt regeringens föreskrifter ska fonden förvaltas så att kraven på god avkastning och tillfredsställande betalningsberedskap tillgodoses.

Fondstyrelsen har i placeringspolicyn formulerat sitt avkastningsmål på följande sätt.

”Målet är att – med beaktande av de begränsningar som statsmakterna beslutat om för placeringsverksamheten – uppnå högsta möjliga reala avkastning på det förvaltade kapitalet.”

Placeringsregler

Enligt regeringens föreskrifter begränsades Kärnavfallsfondens placeringsmöjligheter vid starten år 1996 till att enbart omfatta placeringar på konto i Riksgäldskontoret. Kontoplaceringarna kunde dock göras på villkor som avspeglade vad som gällde för reala och nominella statsobligationer.

Under 2002 ändrades placeringsreglerna så att möjligheterna till kontoplaceringar i Riksgäldskontoret på villkor som liknade statsobligationer slopades och ersattes med placeringar på marknaden för statsobligationer.

Under 2009 ändrades placeringsreglerna så att placeringar blev tillåtna även i s.k. säkerställda obligationer. Säkerställda obligationer ges ut av bostadsfinansieringsinstitut och ger innehavaren säkerheter i form av en avskild säkerhetsmassa, som i regel består av pantbrev som institutet har tagit in som säkerhet för sin egen utlåning.

Detta innebär att fonden har följande placeringsmöjligheter.

- Avistaplacering på konto i Riksgäldskontoret med nominell avkastning till repobaserad ränta.
- Kortfristiga placeringar i Riksgäldskontoret med placeringsperiod som kan variera mellan en månad och ett år, till fast ränta.
- Placeringar på marknaden i statsskuldväxlar, nominella obligationer eller realränteobligationer utfärdade av Riksgäldskontoret.
- Placeringar på marknaden i skuldförbindelser utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer.

Fondstyrelsen fastställer årligen en placeringspolicy för Kärnavfallsfonden. Syftet med policyn är att ange hur fondens tillgångar ska placeras. Avkastningsmål framgår av policyn liksom ansvarsfördelningen mellan Kärnavfallsfondens styrelse och Kammarkollegiet. I policyn anges också hur olika risker kontrolleras och begränsas samt hur resultatet av förvaltningen rapporteras. Den aktuella placeringspolicyn finns att läsa på www.karnavfallsfonden.se

Placeringar och avkastning

Som framgår av tabellen på s. 4 har den reala avkastningen sedan starten av den nuvarande förvaltningsformen år 1996 uppgått till i genomsnitt 4,9 procent per år.

Den nominella avkastningen har överträffat jämförelseindex med i genomsnitt 0,7 procentenheter per år under hela perioden sedan år 1996.

Genom de placeringsregler som gäller är Kärnavfallsfondens möjligheter att påverka avkastningen begränsad till i huvudsak följande parametrar:

- Val mellan nominella placeringar och realränteplaceringar.
- Val mellan statsobligationer och säkerställda obligationer (sedan den 15 maj 2009).
- Val av duration (räntebindningstid) i placeringarna.
- Val av enskilda värdepapper inom respektive kategori samt tidpunkt för köp och försäljning.
- Genom återköpstransaktioner (repor) öka avkastningen.

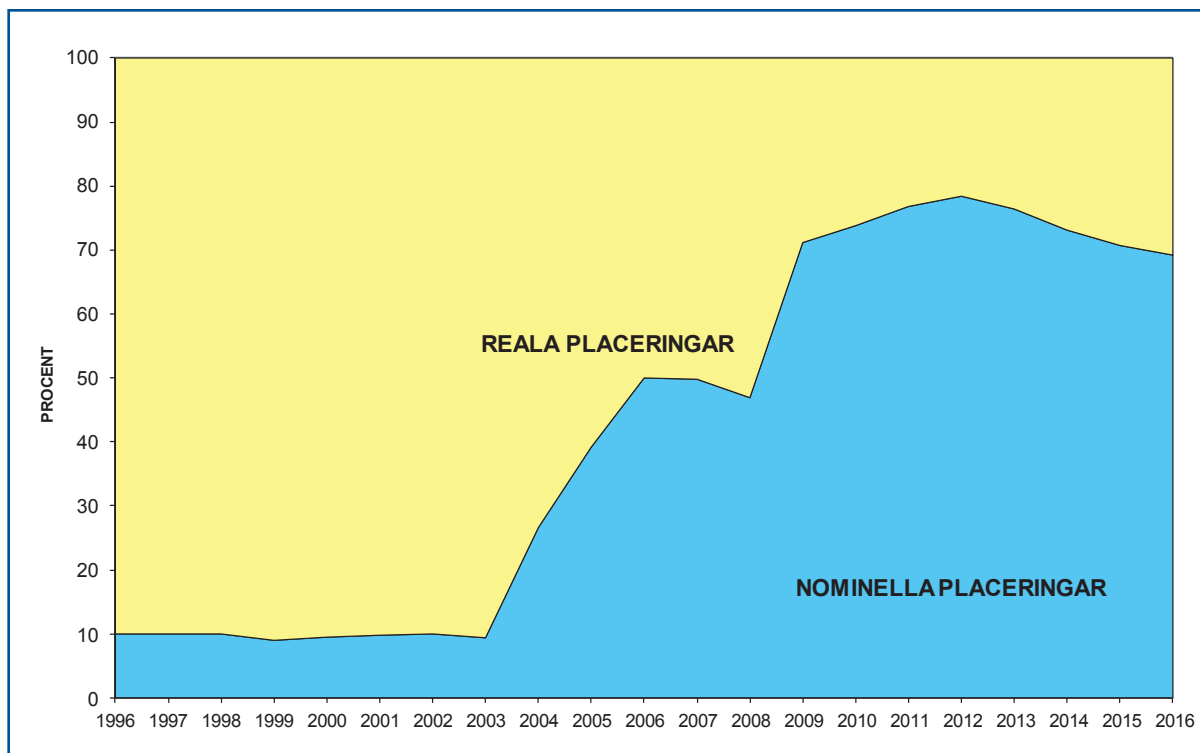
Fördelning mellan nominella placeringar och realränteplaceringar

När den nuvarande förvaltningsmodellen startade år 1996 hade Sverige genomlevt långa tider med hög inflation. Det fanns därför en oro för att fondens värde skulle urholkas av inflationen. Till skillnad från de flesta andra kapitalplaceringar med liknande förvaltningsuppdrag beslöt fondens styrelse därför att investera nästan hela kapitalet i realränteplaceringar med lång löptid. Fondens kunde då utnyttja de höga realräntorna på statsobligationsmarknaden för

långsiktiga placeringar. Fram till år 2003 låg andelen realränteplaceringar runt 90 procent. Andelen har därefter minskats. Skälet till minskningen av andelen realränteplaceringar är att förutsättningarna ändrats. Riksbankens inflationsmål, som infördes år 1993, bidrog till att inflationen sjönk kraftigt. Detta gjorde att realränteobligationer inte längre var lika attraktiva

eftersom behovet av försäkring mot inflationsrisken då blev mindre.

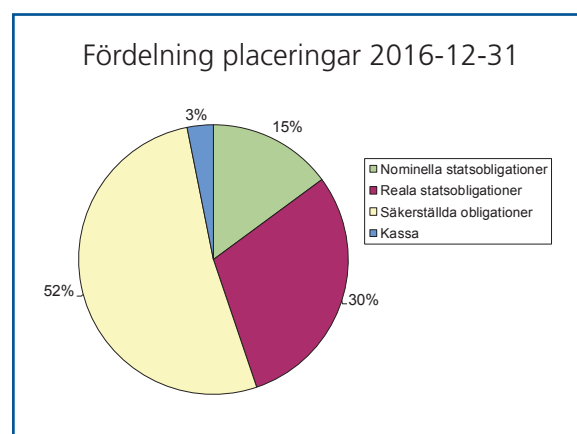
Efter år 2000 sjönk de reala marknadsräntorna vilket medförde att marknadsvärdet av fondens placeringar ökade kraftigt. Sammantaget ledde detta till att fondstyrelsen beslöt att delvis realisera värdestegringen och minska andelen reala placeringar.

Fördelning mellan statsobligationer och säkerställda obligationer

När begränsningen till statsobligationer slopades och möjligheten öppnades att placera även i säkerställda obligationer under år 2009 gjordes en stor omfördelning från nominella statsobligationer till säkerställda obligationer. Motivet var att säkerställda obligationer ger högre avkastning till begränsat högre risk jämfört med nominella statsobligationer.

I diagrammet till höger visas fördelningen på placeringarna vid slutet av år 2016. Andelen säkerställda bostadsobligationer uppgår till cirka 52 procent av portföljen.

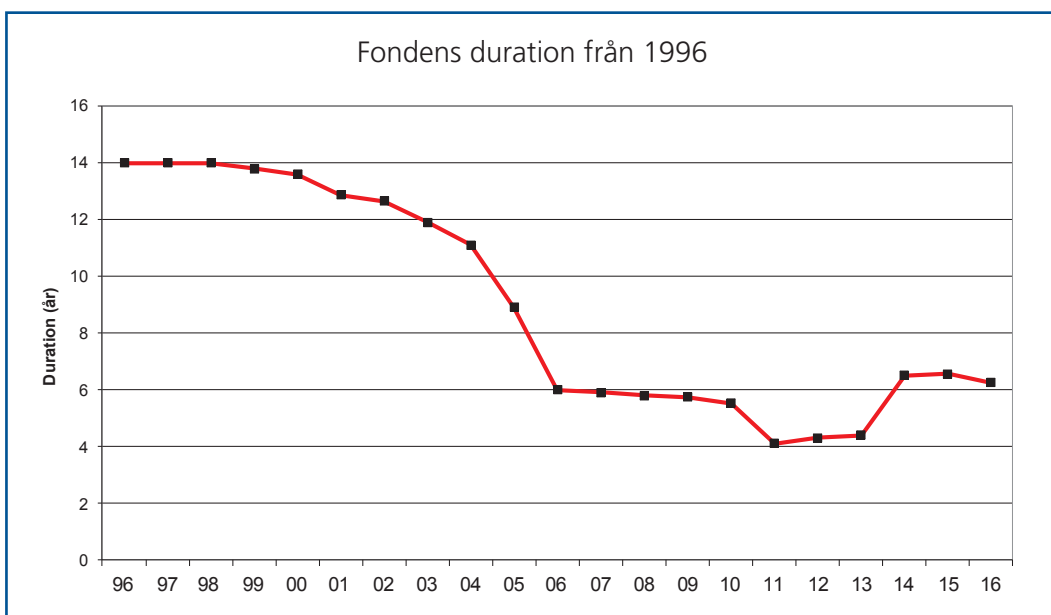

Duration

Durationen är ett mått på ränterisken i portföljen. Med ränterisk avses den värdeförändring på ett räntebärande värdepapper som uppstår när marknadsräntan stiger eller sjunker. En längre duration medför en större värdeförändring vid en given marknadsränteförändring.

I samband med fondens beslut att övergå till en större andel nominella placeringar minskade dura-

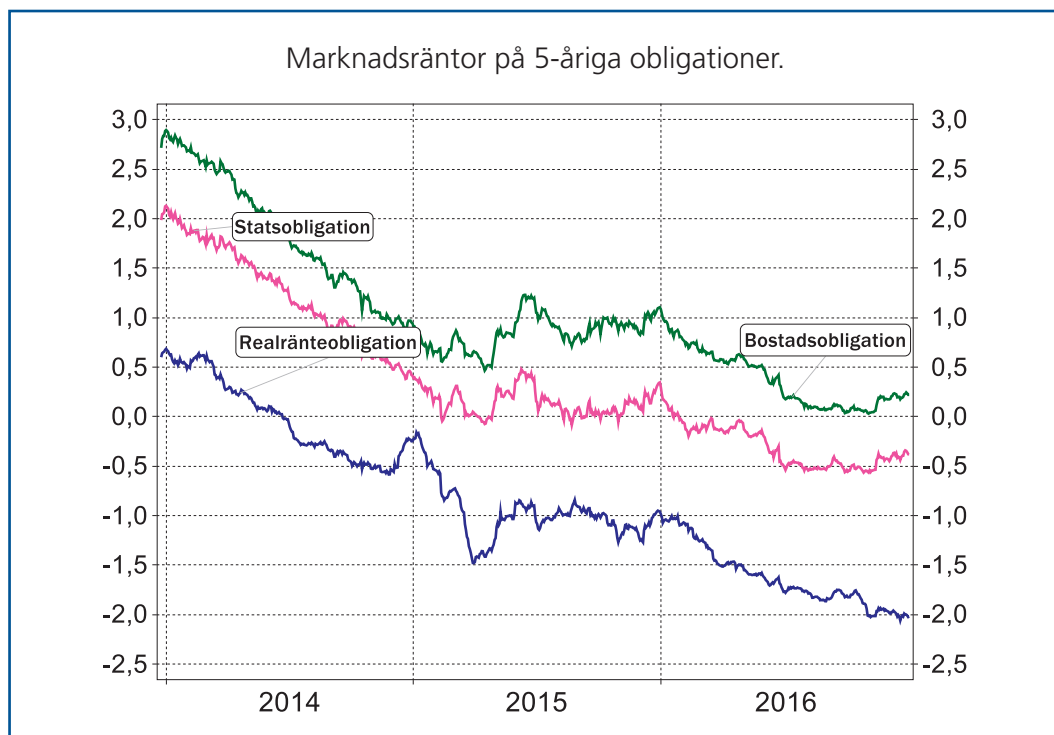
tionen. Durationsminskningen genomfördes under en period med fallande räntor vilket bidrog negativt till fondens utveckling. Under 2014 och 2015 har durationen ökat till följd av att styrelsen beslutade om ett nytt jämförelseindex med längre duration fr.o.m. den 1 januari 2014.

Marknadsutvecklingen

Kärnavfallsfondens placeringar och avkastning ska ses mot bakgrund av marknadsutvecklingen. I diagrammet nedan visas ränteutvecklingen de senaste tre åren för en realränteobligation med förfall år 2020 och för nominella obligationer med motsvarande löptid. Som framgår av diagrammet ger den säkerställda

bostadsobligationen en bättre avkastning än statsobligationen. Avkastningen på realränteobligationen är beroende på hur hög inflationen blir. För en realränteobligation erhålls kompensation för inflationen (mätt som utvecklingen av konsumentprisindex) utöver den ränta som anges i den nedre kurvan.

I diagrammet visas skillnaden i räntenivå mellan den nominella och den reala statsobligationen. Det krävs att inflationen blir över 1,7 procent för att det skall vara lönsamt att köpa en realobligation jämfört med en nominell statsobligation.

Kärnavfallsfondens styrelse och administration

Daniel Barr
Ordförande,
Produktchef, Folksam

Lena Johansson
Vice ordförande
Generalsekreterare,
Internationella
handelskammaren,
ICC Sweden

Sara Bergström
Ekonom, Svensk
Försäkring

Malin Björkmo
Ekon. lic.,
Björkmo Advisors AB

Malin Dahlrot
Finance Director,
Sydkraft AB

Johan Gyllenhoff
Group Treasurer,
Vattenfall AB

Björn Österberg
Chief Investment
Officer IPM

Kärnavfallsfondens styrelse utses av regeringen.

	Förordnad t.o.m.
Daniel Barr, ordförande	2018
Lena Johansson, vice ordförande	2017
Sara Bergström	2017
Malin Björkmo	2017
Malin Dahlroth	2017
Johan Gyllenhoff	2017
Björn Österberg, (fr.o.m. 1 jan 2017)	2018

I styrelsen har under 2016 också ingått Thomas Hahn.

Kärnavfallsfonden har ingen anställd personal. Kammarkollegiet utför enligt avtal mellan fonden och kollegiet kansliuppgifter inklusive kapitalförvaltning åt fonden.

